

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

**Кафедра управління соціокультурною діяльністю, шоу-бізнесу та
івентменеджменту**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Менеджмент соціокультурної діяльності»

Спеціальність 028 Менеджмент соціокультурної діяльності

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

**Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 30.08.2023**

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія соціокультурної діяльності
Викладач (-і)	кандидат. пед. наук, доцент Маланюк Т.З.
Контактний телефон викладача	0975952780
Е-mail викладача	taras.malaniuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді кафедри.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Курс «Історія соціокультурної діяльності» - обов'язкова дисципліна з циклу професійної підготовки здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою «Менеджмент соціокультурної діяльності» ОР «Бакалавр».</p> <p>Програма курсу побудована з урахуванням нової ролі людини у сучасному суспільстві, з необхідністю формувати у випускника уміння адаптуватися до умов професійної діяльності.</p> <p>Теоретичні знання, під час вивчення дисципліни, повинні сприяти формуванню чіткого уявлення про шляхи соціокультурного розвитку суспільства, його закономірності та відмінності, що дасть змогу не лише визначити негативні та позитивні тенденції цього процесу, але й усвідомити можливі шляхи перспективних напрямків розвитку.</p>	
3. Мета і завдання навчальної дисципліни	
<p>Мета навчальної дисципліни «Історія соціокультурної діяльності» - полягає у висвітленні процесу розвитку (видозміни) явищ соціально-культурної діяльності на різних історичних етапах, розкриття механізму і закономірностей цього розвитку, а також таких його складових як періодизація історії соціокультурної діяльності, опис стану, тенденцій, умов функціонування, виявлення причин, чинників та інших властивостей явищ соціально-культурної діяльності, що впливають на процес їх розвитку.</p> <p>Завдання навчальної дисципліни є</p> <ul style="list-style-type: none"> - розкрити витоки соціокультурної діяльності в історії культури, завдання та соціокультурні наслідки; - здатність розглядати історію соціокультурної діяльності в зв'язку з 	

певним типом культури, виявити особливості їх мотивації;
- прослідкувати зміни соціокультурної діяльності в різні періоди історії.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичних проблем у соціокультурній сфері, у галузі освіти і науки, креативної економіки та культурних практик, що передбачає застосування теорій та методів менеджменту культури і мистецтва та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 5. Здатність виявляти, використовувати, інтерпретувати, критично аналізувати джерела інформації в області менеджменту соціокультурної сфери.

ЗК 6. Здатність критичного усвідомлення специфічності та взаємозв'язку між культурними, соціальними та економічними процесами.

ЗК 7. Здатність до формування світогляду щодо розвитку людського буття, суспільства і природи, духовної культури.

ЗК 8. Здатність побудувати ефективну систему інформаційних ресурсів, необхідну для формування інформаційно-правової основи прийняття управлінських рішень у сфері соціокультурної діяльності.

ЗК 9. Уміння забезпечувати якісне виконання завдань професійної діяльності на основі інструкцій, методичних рекомендацій, встановлених норм, нормативів.

Фахові (спеціальні) компетентності :

ФК 1. Визначати головні етапи розвитку історичної думки та її основні досягнення.

ФК 2. Пояснювати особливості організації культурно-рекреаційного простору.

ФК 3. Набуття професійних знань та практичних навичок з організації надання дозвіллевих послуг в сфері соціокультурної діяльності.

ФК 11. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	30

семінарські заняття / практичні / лабораторні		36	
самостійна робота		114	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /вибірковий
1	Менеджмент соціокультурної діяльності	I курс , I рік	нормативний
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		кількість год.	
		лекції	заняття сам. роб.
Тема 1. Історія соціокультурної діяльності» як навчальна дисципліна Об'єкт, предмет навчальної дисципліни. Мета і завдання. Структура курсу. Міждисциплінарні зв'язки. Джерельна база. Періодизація історії соціокультурної діяльності .		2	2 6
Тема 2. Соціокультурна діяльність у давніх слов'ян Обрядовість у давніх слов'ян: залежність звичаїв і обрядів від язичницьких вірувань. Язичницькі свята у слов'ян: значення, типологія, особливості. Організація дозвілля: народні традиції слов'ян. Родинні свята у стародавніх слов'ян. Народне виховання як основа формування культури членів общини.		2	2 6
Тема 3. Соціально-культурна діяльність періоду княжої доби (X-XIV ст.). Фактори змін у соціально-культурній діяльності в XII- XIV ст. «Слово о полку Ігоревім». Християнізація Русі та її значення для розвитку української культури. Формування соціальної структури та політичної влади. Церква як рушійна сила культурного розвитку Київської Русі. Характеристика мистецтва Київської Русі: сакральна культура (література, архітектура, живопис, музика); поза сакральна культура (книжна культура, світські		2	2 6

жанри, розвиток традиційної культури, власна давньоруська книжність). Формування національно-патріотичних почуттів засобами літописання. Легенда про євшан-зілля. Ярмарки.			
Тема 4. Соціокультурна діяльність Галицько-Волинської Русі. Соціально-історичні умови соціокультурного розвитку Галицько-Волинської Русі та її характерні риси. «Галицько-волинський літопис». Ремесла, декоративне та ужиткове мистецтво. Архітектура, скульптура і малярство. Освіта і письменство.	2	2	6
Тема 5. Соціально-культурний простір України в XIV-XVI ст. Поширення гуманізму. Гуртки як осередки культури. Острозький гурток. Острозька академія. Роль книгодрукування в культурній діяльності. Іван Федоров і поширення типографій. Братства як осередки соціально-культурної діяльності. Заклади харчування як місце спілкування та дозвілля.	2	2	6
Тема 6. Соціально-культурна діяльність в Україні в XVII ст. Церкви та монастирі як осередки культури. Києво-Могилянський колегіум. Соціально-економічний розвиток України (розвиток міст, торгівля, ремесла, закріпачення селян). Соціальна структура населення України XIV - XVII ст. (шляхта, селяни, міщани, духовенство). Вплив гуманістичних та реформаційних ідей в Україні. Релігійні процеси в Україні в умовах протистояння Заходу та Сходу (боротьба за Київську митрополію, рух братств, Берестейська унія, відновлення та реформування православ'я Петром Могило. Вплив культурної традиції української православної церкви на церковну реформу. Поява козацтва та його значення для розвитку української культури. Козацькі традиції та свята. Музичний супровід народних свят. Кобзарі, бандуристи, лірники.	2	2	6
Тема 7. Просвітництво в Україні (XVIII ст.) Епоха просвітництва - культурно-політичний контекст української історії. Становище українських земель у середині XVII - XVIII ст.	2	2	6

<p>Києво-Могилянська академія: піднесення та занепад. Козацьке літописання як вид культурної діяльності. Передумови та причини розвитку бароко в Україні. Формування ідеологеми «Київ - другий Єрусалим» та її значення для розвитку національної та релігійної самосвідомості. Київський культурний центр. Початок інтеграції української козацької старшини та духовенства в соціально-політичне та духовне життя російської імперії. Розвиток історичної самосвідомості. Українське (мазепинське) бароко. Архітектура як вид мистецтва. Особливості українського бароко (архітектура, література, музика, театр). Григорій Сковорода - останній геній Старої України.</p>			
<p>Тема 8. Соціокультурна діяльність в період національного відродження в Україні (кінець XVIII – XIX ст.). Причини, передумови та періодизація українського національного відродження. Вплив ідей романтизму на українську культуру. Новий «культурний ландшафт» України. Слобожанщина - центр національного відродження України. Традиціоналізм і романтизм. «Історія Русів». «Енеїда» Котляревського. Початок національного відродження на західноукраїнських землях. «Руська трійця». Процес націоналізації української греко-католицької церкви. Кирило-Мефодіївське товариство та ідея єдності слов'янських народів. Тарас Шевченко - ідеолог модерної України. Реформи 1860-1870-х років в російській імперії та їх вплив на соціально-економічний та політичний розвиток України. Промисловий переворот, урбанізація та початок руйнування традиційного села.</p>	2	2	6
<p>Тема 9. Соціокультурна діяльність в період національного відродження в Україні (кінець XIX – початок XX ст.). Зародження націоналізму. Громадський рух. Галичина - український П'ємонт. Роль Івана Франка в національно-культурному русі. М. Грушевський і його роль у розвитку української національної культури. Вплив реалізму на розвиток українського мистецтва (література, театр, музика, живопис). Традиція та «модерн» в українській культурі кінця XIX - початку XX ст.</p>	2	2	6

<p>Тема 10. Народні види дозвілля в Україні в ХІХ – на початку ХХ ст. Народні свята в культурній традиції українців у ХІХ – на поч. ХХ ст. Пісня та музика в українській народній культурі. Вечорниці як вид дозвілля. Традиційні форми соціальної допомоги в Україні та пов’язані з ними заходи культурного дозвілля.</p>	2	2	6
<p>Тема 11. Професійна соціально-культурна діяльність в Україні в ХІХ – на початку ХХ ст. Професійна музика як вид культурної діяльності в Україні. Українська професійна література як вид соціально-культурної діяльності. Зародження професійного народного театру в Україні. Формування інтелігенції. Гурток як осередок культурного життя інтелігенції. Видавнича діяльність української інтелігенції. Меценатство в розвитку соціально-культурної діяльності.</p>	2	2	10
<p>Тема 12. Соціокультурна діяльність України в період української революції та сталінського тоталітаризму (1914 – початок 1950-х рр.). Криза європейської цивілізації. Війна і загроза цінностям Заходу. Непівський реформізм і «українізація». Терор і кінець «українізації». Культурне піднесення 20-х років. Формування ідеї соборної України. Культурний рух періоду Центральної Ради. Формування української національної школи. Національно-культурна політика Гетьманату. Створення української вищої школи. Українська Академія Наук. Д. Багалій, А. Кримський, Ст. Смаль-Стоцький, В. Вернадський, М. Туган-Барановський. Видавнича справа. Преса. Театр. Автокефалія Української православної церкви. «Масовізм» і Хвильовий. Український авангард. Винниченко. Культурні орієнтації українського націоналізму. Культура України в період сталінського тоталітаризму. Україна в Другій світовій війні: культурно-політичні перспективи.</p>	2	2	10
<p>Тема 13. Сфера дозвілля та соціокультурні процеси в 1956-1980-ті рр. Фактори впливу на сферу дозвілля в 1956-1980-ті рр. ЗМІ в соціально-культурних процесах. Свята в соціально-культурній діяльності: види та форми.</p>	2	4	10

<p>Пропагандистська робота: види та форми. Організація сімейного та молодіжного відпочинку як види соціально-культурної діяльності. Створення товариства «Знання» та його значення в культурно-просвітницькій діяльності. Шестидесятники. Рух дисидентів та боротьба за національну культуру. Державна політика розвитку соціально-культурної інфраструктури.</p>			
<p>Тема 14. Соціокультурна діяльність в часи перебудови та становлення незалежності України. Вплив Горбачовської перебудови на українську культуру. Національна культура в умовах зростання національно-культурної ідентичності. Формування нової соціокультурної дійсності та її риси. Культурна ситуація постмодерної доби. Масова культура - феномен постіндустріального суспільства. Мистецтво постмодернізму. Проблема типології української національної культури. Тенденції розвитку сучасної української культури: література, театр, музика, образотворче мистецтво, архітектура. Нова парадигма художнього мистецтва. Основні риси сучасного мистецтва.</p>	2	4	10
<p>Тема 15. Сучасний стан розвитку соціокультурної діяльності. Диференціація соціально-культурних потреб: організація дозвілля для різних груп клієнтів. Форми соціально-культурної роботи з дітьми, сім'єю та молоддю. Розвиток рекреаційної сфери соціально-культурної діяльності. Інтернет та глобальні мережі в організації відпочинку. Політизація соціокультурної діяльності. Образотворчі та аудіовізуальні методи соціокультурного впливу. Спорт як напрям соціокультурної діяльності. Туризм як соціокультурна діяльність. Відображення особливостей і інтересів культурних меншин в соціокультурній діяльності. Міграційні процеси та</p>	2	4	14

соціокультурна діяльність.					
		ЗАГ.:	30	36	114
6. Система оцінювання навчальної дисципліни					
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Лекції			0	
	Семінарські заняття			50	
	Самостійна робота			10	
	Індивідуальне чи творче заняття			20	
	Неформальна освіта (додатковий бал)			10	
	Екзамен			10	
	Максимальна кількість балів			100	
Вимоги до письмових робіт	Студенти виконують декілька видів письмових робіт (тези, індивідуальне завдання, тести, укладання словника, опрацювання літератури); терміни написання (для денної – на наступному занятті, для заочної – за 5 днів допочатку сесії), для заочної – друкований, електронний варіант				
Семінарські заняття	Поточні оцінки, які отримуються під час практичних занять, сумуються.				
Умови допуску до підсумкового контролю	Активність та участь у заняттях: 50 б. Виконання практичних завдань та проектів, індивідуальні завдання: 40 б. Екзамен на основі практичних робіт: 10 б.				
Підсумковий контроль	Форма контролю: екзамен Форма здачі – комбінована (усна, письмова).				

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: виконуються відповідно до тематики лекцій, яка передбачена у силабусі

Академічна доброчесність. Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/> Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Дотримання академічної доброчесності під час вивчення курсу забезпечує обговорення на першому лекційному занятті правил академічної доброчесності, що є виявом наукової культури викладача та студента.

Відвідування занять. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідуватимуть лекції і практичні заняття даного курсу. Пропуски практичних занять студент повинен відпрацювати згідно з "Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника", внесеним змінами від 19 травня 2023 р. (Наказ No 309). 309 від 19 травня 2023 р. <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/organizatsia-osvitnjogo-protsesu.pdf>

Заняття відпрацьовуються у вигляді виступу-презентації, тестування. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Контроль знань здобувачів регламентується "Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника" і "Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника", введеного в дію наказом ректора No 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора No309 від 19 травня 2023 р. <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/organizatsia-osvitnjogo-protsesu.pdf>

Неформальна освіта: Неформальна освіта зараховується згідно - Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора No819 від 29.11.2019 р., із внесеними змінами наказом No 80 від 12.02.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf

8. Рекомендована література

1. Воропай О. Звичаї нашого народу: етногр. нарис. Харків: Фоліо, 2013. 507 с. (Перлини української культури).
2. Зотов В. М., Клімачова А. В., Таран В. О. Українська та зарубіжна культура. Словник культурологічних термінів : навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 264 с
3. Історія соціального виховання (з давніх часів до середини ХХ століття): хрестоматія / упоряд. О.С. Радул, Т.О. Кравцова, С.В. Куркіна та ін. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2010. 464 с.
4. Калакура Я. С., Рафальський О. О., Юрій М. Ф. Українська культура: цивілізаційний вимір. Київ: ППІЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2015. 496 с.
5. Левківський М. В. Історія педагогіки: навч.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл. 4-е вид., стереотип. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 190 с.
6. Мак-Ніл Вільям. Піднесення Заходу. Історія людської спільноти / пер. з англ. 2-ге вид., випр. Київ. : Ніка-Центр, 2011. 960 с.
7. Міщенко М. М. Сучасна культура України (друга половина ХХ – початок ХХІ ст.): навч.-метод. посіб. з курсу “Історія української культури”. Харків : НТУ “ХПР”, 2014. 156 с.
8. Кочубей Н.В. Соціокультурна діяльність: навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2015. 122 с.
9. Інформатизація і модернізація соціокультурної сфери суспільства: взаємодія та розвиток: монографія / О. С. Онищенко, В.М. Горовий, В. І. Попик та ін.; НАН України: Нац. Б-ка України ім. М.І. Вернадського. К., 2013. 184 с.
10. Кормич Л. І., Багацький В.В. Культурологія (історія і теорія світової культури ХХ ст.): навч. посіб. 3-тє вид. Харків: Одісей, 2004. 304 с.
11. Павленко Ю. Історія світової цивілізації: Соціокультурний розвиток людства : монографія Київ: Либідь, 1999. 280 с.
12. Кузьменко В.А., Романчук О.К. На порозі надцивілізації: роздуми про майбутнє Львів : Світ, 2010. 214 с.
13. Тойнбі А. Дж. Дослідження історії: у 2-х т. Київ : Основи, 1995. Т. 1. 614 с.; Т. 2. 400 с.